Liturgie

Welkom
Stil moment
Votum en groet
Zingen Opwekking 167: 1. 2 en 3 – Samen in de naam van Jezus
Gebed
Lezen Kolossenzen 4: 1 en 7-18
Lezen brief aan Filemon
Zingen GK 2006 Gezang 89: 3 – Heer, verzoener van mijn zonden
Preek
Luisterlied Sela- Welkom thuis via: https://www.youtube.com/watch?v=hj-UTEq0hyI&list=RDhj-UTEq0hyI&start_radio=1

Gebed
Collecte
Samen belijden
Zingen LvK 1973 Gezang 254: 2, 3 en 4 – U, Vader, U aanbidden wij
Zegen

Brief aan Filemon Je bent vrij!

1. Als slaaf onderweg. Beamer

Er is een man onderweg.

Het is Onésimus.

Onderweg naar Filémon, zijn heer, bij wie hij als slaaf was weggelopen.

En die hij bovendien bestolen had!

Onésimus, nutteloos, ontrouw, strafwaardig.

Hij heeft een brief bij zich.

Afkomstig van de apostel Paulus.

Bestemd voor zijn heer.

Zou hij zelf geweten hebben wat er in stond?

Geen idee.

Maar daar gaat hij.

Als slaaf onderweg.

2. Met een brief van Paulus. Beamer

Paulus. Hij noemt zichzelf in de aanhef van de brief: “gevangene omwille van Christus”.

En hij niet alleen. Maar samen met Epafras en nog enkele bekende namen.

Vastgezet omwille van Christus Jezus.

Wat wil zeggen, achter tralies vanwege hun getuigenis van Christus Jezus.

Het evangelie verkondigen was blijkbaar een misdaad.

Ook tegenwoordig zijn er tal landen waarin mensen omwille van hun geloof in Jezus achter de tralies belanden.

Laten we hen niet vergeten. Onze broeders en zusters, in verre landen, in donkere kerkers. Maar hen blijven gedenken met woorden en daden, onze gaven en gebeden…

Paulus schrijft zijn brief aan Filemon dus vanuit de gevangenis.

Filemon.

Zijn naam komt van het Griekse woord “phileo”, wat zoiets betekend als liefdevol, liefhebber en houden van.

Maar, verder weten niet veel van hem.

Waarschijnlijk woonde hij in Kolosse.

Wat je zou kunnen afleiden uit het slot van de brief aan de Kolossenzen.

Waarin ook de namen van Onesimus en Archippus worden genoemd.

En ook Archippus komen we straks weer tegen.

In die brief aan Filemon.

Paulus noemt Filemon zijn “geliefde medewerker”.

Was hij misschien oudste in de gemeente?

Diaken of voorganger?

Zou kunnen.

Maar het is ook mogelijk dat Filemon zijn huis beschikbaar stelde in dienst van het evangelie. Als plaats waar de gemeente samenkwam.

Paulus noemt ook de naam van een zuster: Apfia.
En hoewel het niet gezegd wordt, ligt het voor de hand dat zij de vrouw van Filemon was.
En Paulus betrekt haar blijkbaar in een verzoek dat hij later in zijn brief concreet maakt. Blijkbaar heeft zij daar dus ook wat over te zeggen.
En dan komen we inderdaad de naam "Archippus" tegen.
Die heel goed de zoon van Filemon en Apfia kan zijn geweest.
In elk geval iemand die volgens Kolossenzen 4: 17 een belangrijke taak had daar in de gemeente van Kolosse.
En Paulus noemt hem "medestrijder".
Nou, zo even ter inleiding op deze brief.
Een brief dus, van Paulus aan vader Filemon, moeder Apfia, zoon Archippus én aan de gemeente bij hen aan huis.
Ja, ook de gemeente wordt genoemd.
En we kunnen er dan ook van uitgaan dat de brief tijdens een van de samenkomsten is voorgelezen.
Net zoals wij dat vanmorgen hebben gedaan!

3. Daarin een persoonlijk verzoek. Beamer

Na zijn openingszin noemt Paulus zoals altijd eerst allerlei redenen voor dankbaarheid. Een positief begin.
Maar snel daarna komt hij tot de kern.
Met een persoonlijk verzoek.
Vers 10: "ik zou u om een gunst willen vragen".
En dan roept Paulus Filemon op, om Onésimus liefdevol terug te nemen.

Niet als slaaf, maar als broeder in de Heer!

Tjonge, daarmee vraagt Paulus nogal wat!

Zeker in de context van die tijd, waarin slavernij nog heel normaal was.

En waarin op weglopen strenge straffen stonden.

Helemáál als er ook nog sprake was van diefstal!

Maar er is nog iets dat me opvalt.

Paulus stuurt Onésimus terug naar zijn heer!

En dat is best vreemd.

Want hoor maar eens wat de Bijbel over weggelopen slaven zegt.

“U mag een slaaf die bij u zijn toevlucht zoekt, niet uitleveren aan zijn meester. U moet hem opnemen en hem een plaats gunnen in de stad die hij uitkiest. U mag hem niet uitbuiten.” (Deuteronomium 23: 16,17). **Beamer**

Dit is het Bijbelse recht, tegenover het Romeinse recht.

Waarin stond dat wie een voortvluchtige slaaf verbergt, zichzelf schuldig maakt aan diefstal. En dat slaven bij voortvluchtigheid moesten worden opgespoord en bestraft.

Bijbels recht, Romeins recht.

En Paulus, wat doe je nu!?

Waar kies je voor?

Waarom doe je met deze slaaf niet gewoon uit wat er in de Bijbel staat?....

Erg leerzaam denk ik.

Voor ons.

Want hoe letterlijk moeten wij álles uitvoeren, wat er door de Bijbel wordt voorgeschreven? Of zijn de tijden veranderd?

Of is God zélf verder gekomen?

Waardoor er dingen stap voor stap anders worden?

Beter worden. Vernieuwd.
Onderweg naar de komst van Gods nieuwe wereld?

Want dát leren we denk ik van Paulus!
In de keuze die hij maakt, om Onésimus terug te sturen.
Met een brief aan zijn Heer.
En Paulus, opgeleid als een Farizeeër.
Kende de Bijbel natuurlijk goed.
Dus ga er maar gerust van uit dat hij heel goed wist wat er in Deuteronomium 23 stond.
En waarom hij daar dan toch zo rigoureus van afwijkt?
Nou, daar kan maar één goede reden voor zijn.
Dat komt door Jezus Christus!
Want door zijn komst, werd álles anders.
Niet altijd revolutionair, maar evolutionair.
Niet altijd radicaal, maar wel rigoureus.
Stap voor stap.
Maar niet te keren.
Omdat Gods Geest grenzen doorbreekt, die door mensen zijn gemaakt.

Maar hoe zit dat in verband met de situatie rond Onesimus?
Nou, daarvoor maken we even een uitstapje naar Paulus' brief aan de Galaten.
Ook zo'n mooi brief en heel mooi ook om al die verschillende brieven van dezelfde apostel eens naast elkaar te leggen en met elkaar te vergelijken.
Want dan zullen we een prachtige ontdekking doen.
Hoor maar. Paulus schrijft: "**Want door het geloof en in Christus Jezus bent u allen kinderen van God. U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus omkleed. Er zijn geen Joden of Grieken meer,**

slaven of vrijen, mannen of vrouwen – u bent allen één in Christus Jezus.”.

(Galaten 3: 26 ev.) **Beamer**

Hoorde je?

In Christus zijn alle mensen gelijkwaardig.

Dat geldt voor alle mannen en vrouwen, uit alle landen (Joden en Grieken) ongeacht maatschappelijke status (slaven en vrijen).

En dus geldt het ook voor Onesimus ten opzichte van zijn heer Filemon.

Voor God zijn zij verschillend, maar wel volkomen gelijkwaardig.

Allebei evenveel kinderen van God.

En als kinderen van God zoek je toch zeker het goede voor elkaar?

Kijk, niets wijst erop dat Paulus er op uit is om de slavernij meteen af te schaffen.

Ook al levert hij daar waarschijnlijk wel een belangrijke bijdrage aan.

Maar wat hij vooral wil, is een christelijke oplossing voor Onesimus.

De onnutte slaaf.

Terwijl de naam “Onesimus” juist “de nuttige” betekent.

Best grappig vind je niet?

Een onnutte slaaf die Onnesimus heet.

Een beetje humor op zijn tijd in de Bijbel doet wonderen.

Kortom, je zou kunnen zeggen dat Paulus aan Filemon (de liefdevolle heer) vraagt om zijn onnutte slaaf (Onesimus) weer in genade aan te nemen.

Zodat hij weer van nut kan worden!

Niet meer als slaaf.

Maar in loondienst.

En in het vervolg behandelt als geloofsgenoot.

Als een broer in het geloof in Christus.

Dus voortaan samen bidden, samen zoeken.

Samen, zingen en getuigen.

Samen avondmaal vieren!

Dat is eigenlijk toch best revolutionair te noemen!

En niet zo raar dan ook dat Paulus in zijn brief zo behoedzaam schrijft.

Dat hij zo voorzichtig is in zijn woordkeus.

Hij wilde de oplossing voor deze kwetsbare kwestie niet al in de knop breken.

4. Waaruit de liefde van Christus blijkt. Beamer

Want er is nóg iets aan de hand.

Een flink struikelblok zelfs.

Ik noemde het eerder al.

Maar het blijkt pas in vers 18.

Waarin Paulus zinspeelt op benadeling en schuldig zijn.

En alle commentaren zijn het er over eens.

Onésimus heeft zijn meester niet alleen benadeeld door de benen te nemen.

Maar blijkbaar heeft hij ook een greep uit de kas gedaan.

Reisgeld, leefgeld gestolen?

Wie zal het zeggen?

Hij zal in elk geval toch hebben moeten eten en drinken, tijdens zijn vlucht van Kolosse (in Turkije) naar Rome (in Italië), waar hij Paulus heeft ontmoet.

In elk geval, Onésimus staat ook financieel bij zijn heer in het krijt.

En dat moet eveneens goedgemaakt worden!

Alleen, Onesimus kán het zelf niet terugbetalen.

Een enorm hoge drempel dus om terug te keren en schuld te belijden.

Zo van: “Heer, ik heb gezondigd en ben het niet waard om nog uw slaaf te zijn.”

Hé, dat doet me denken aan een gelijkenis van Jezus, waarin een zoon zijn vader voortijdig dood wenst en er met de erfenis vandoor gaat!

Eenmaal tot bezinning gekomen, ging ook hij met lood in de schoenen terug naar zijn vader. En nog voordat hij iets kon zeggen werd hij door zijn vader al omhelst!
En ze vierden feest!
Welkom thuis jongen!
Nou, iets van dat verhaal gebeurt ook hier!
Want hoe moest het nu verder met Onésimus?
Kon hij zomaar weer terug dan?
En weer aan het werk gaan alsof er niets gebeurd was?
En Paulus?
Die kan van Filemon toch zeker niet zomaar verwachten dat die zijn slaaf weer in genade aanneemt?
En hem alles vergeeft, zónder dat er ook recht wordt gedaan?
Precies, dat kán ook niet!
En dus stapt Paulus ook niet over de schuld heen.
Nee, zo schrijft hij: “Breng mij het maar in rekening!” (vers 18)
“Ik zal u betalen”.
Wow!

Ik vond dit het hoogtepunt van de brief!
Waarmee we het hart van het evangelie raken!
Onesimus wordt vrijgepleit.
Omdat Paulus zich borg voor hem stelt!
En hoezeer hij ook aan hem gehecht was geraakt.
En het liefst bij zich had gehouden, in dienst van het evangelie.
Paulus is bereid om hem terug te geven aan zijn wettige heer.
En, er nog voor te betalen ook!

Daarmee laat hij ons iets van Christus zien!

En het is practice what you preach!
Want hier wordt de boodschap van verzoening door voldoening in praktijk gebracht! Het werk van een middelaar!
Die pleitend schrijft: “Geliefde Filemon, Gods recht is niet kil of wettisch, maar trouw, barmhartig en boordevol genade. Dus handel met je slaaf niet volgens de harde regels van de wet, maar doe hem recht in de geest van Jezus Christus!”

Mag Paulus dit wel van hem vragen?
Jazeker. Want Paulus stelt zichzelf niet hoogmoedig op.
Of heerszuchtig, zo van: Filemon, jij moet dit doen!
Nee, Paulus stelt zichzelf nederig op.
Door zichzelf borg te stellen.
Bereid om alle schade te vergoeden.
Zo laat Paulus hier iets van Christus zien.
Die bereid was om de minste te zijn.
De ander kwam dienen.
En borg stond voor ons allemaal!
Ook voor jou!

De brief aan Filemon.
Het kortste briefje dat je in de Bijbel tegenkomt.
Je leest er zo aan voorbij!
En daarom zó mooi om er vandaag eens wat meer aandacht aan te besteden.
Want het is een brief met diepgang, met meerdere lagen.
Oppervlakkig gelezen, ontdek je al heel veel moois in de apostolische aanwijzing hoe we als kinderen van God met elkaar om dienen te gaan ten tijde van onmin en verwijdering.
Binnen een familie, binnen een gemeente, maar ook op het werk.

Een leerzame brief bijvoorbeeld dus ook om tot een oplossing te komen bij een bedrijfsconflict tussen een meerdere en een mindere.
Ja, lees ook dan de brief van Paulus aan Filemon eens, zou ik zeggen.
Maar, wie de tijd neemt om zich verder in deze brief te verdiepen, ontdekt bovenal een prachtige christelijke toepassing in een verhaal met drie hoofdpersonen.
Filemon, de liefdevolle en genadige Heer, waarin we God de vader herkennen.
Onesimus, de onnuttige slaaf die bij zijn heer weggelopen was, en waarin we als het goed is ook veel van onszelf kunnen herkennen.
En Paulus, die áls Christus is voor zowel deze slaaf als zijn heer.
Die terwijl hij zelf moet lijden omwille van het evangelie, bereid is tot betaling van de schade en de schuld, en zich opwerpt als borg en middelaar.

Mooi denk ik, om ook deze aller diepste laag aan te boren en deze korte brief in het licht te plaatsen van ónze verlossing! Jouw verlossing!
Want dat Filemon zijn slaaf weer in dienst nam is al een wonder.
Maar onnoemelijk veel groter nog is het wonder voor jou en voor mij!
Dat Jezus Christus jouw schuld heeft betaald en je weer met jouw Heer heeft verzoend.
En dat die Heer ook jou weer in genade aanneemt.
Niet meer in zijn dienst.
Maar als zijn kind!
En zegt: welkom thuis!!!
Laten we feestvieren!
Want je bent vrij! (Plaatje)
Amen.